

Škola bez drog. Závěrečná zpráva – odborná část.

Petr Petr (1,2 8), Kalová Hana (1,2,3,4), Kratochvílová Brigita (1), Verner Miroslav (1), Dvořáková Dana (1,2,7), Pavelka Vladimír (6), Soukupová Alexandra (4), Pavlica Zbyněk (5) , Roidlová Monika (6) , Šíma Jar. (6), Studenovský Petr (6), Adlerová Michaela (2) , Zdražilová Alena (2), Chmelařová Veronika (2), Kostka Vladimír (8) .

- 1) Nemocnice České Budějovice a.s., B. Němcové 54,
370 87 České Budějovice
- 2) Katedra veřejného a sociálního zdravotnictví, ZSF JU, Staroměstská 16,
370 04 České Budějovice, vedoucí katedry doc. MUDr VI. Vurm, C.Sc.
- 3) European Medical Agency- EMA, nadační fond, Náměstí Přemysla Otakara II č. 19
370 01 České Budějovice , president nadačního fondu Mgr. Hana Kalová, RFA
- 4) EMA- services s.r.o., U tří lvů 14, 370 01 České Budějovice
- 5) Policie České republiky, Správa Jihočeského kraje
- 6) Jihočeský kraj, Krajský úřad Jihočeského kraje, U zimního stadionu 2,
370 01 České Budějovice , náměstek hejtmána Jihočeského kraje pro zdravotnictví a sociální věci
MUDr VI, adimír Pavelka.
- 7) Psychiatrické oddělení Nemocnice České Budějovice a.s., B. Němcové 54,
370 87 České Budějovice
- 8) Vysoká škola technická a ekonomická, Institut celoživotního vzdělávání, ředitel RNDr Vladimír Kostka

Zastupitelstvo Jihočeského kraje schválilo v rámci Grantového programu Podpora protidrogové politiky pro rok 2007 záměr projektu Škola bez drog.

Řešitelé předkládají odbornou část Závěrečné zprávy.

Název projektu

Škola bez drog / Drug - free School/ Acronym: DRUGFREES

Stručný obsah projektu.

K dosavadnímu souboru akcí a činností, tak jak jsou prováděny v rámci realizace každoročně zpracovávaných programů protidrogové prevence na školách Jihočeského kraje, doplňuje tento projekt, na vybrané střední škole, formou pilotního projektu, následující tři základní prvky:

- pravidelný monitoring výskytu drog a vyhodnocování jeho výsledků, ve dvou etapách a sice
  - . poslední čtvrtletí školního roku 2006/2007
  - . první čtvrtletí školního roku 2007/2008
- V přechodném období mezi oběma etapami (tj. prázdniny v roce 2007, červenec, srpen) byl s využitím digitalisované mapy města Č. Budějovice zpracován plán/mapa bezprostředního okolí předmětné školní budovy/budov, ve spolupráci řešitelů projektu, vedení a pedagogů školy s rodiči , ve kterém byla označena riziková či kritická místa pro užívání či distribuci drog, a pro pohyb závadových osob (dealeři)
- Při ukončení projektu a zpracování závěrečné zprávy bylo provedeno, formou společného slyšení (hearing) vyhodnocení získaných informací a zkušeností, za účasti řešitelů projektu, vedení a pedagogů školy, studentů školy , pod vedením a za koordinace Oddělení prevence a humanitních činností, odboru zdravotnictví a sociálních věcí KÚ Jihočeského kraje.
Výsledkem / realizačním výstupem, jsou podklady pro soubor doporučení a návrhu opatření k případnému rozšíření projektu „Škola bez drog“ na další (všechny?) relevantní subjekty v Jihočeském kraj ve formě této „ Závěrečné zprávy“.

Přesné místo realizace (ulice, obec)

Nemocnice České Budějovice a.s., B. Němcové 585/ 54, 370 87 České Budějovice

Převažující místo realizace

Nemocnice České Budějovice a.s., B. Němcové 585/ 54, 370 87 České Budějovice

a

Soukromá vyšší odborná škola a obchodní akademie s.r.o., Pražská tř. 1813/3, 370 01 České Budějovice

Výchozí situace a zdůvodnění projektu

Při současné vysoké incidenci i prevalenci výskytu konzumace alkoholu a jiných drog jak v dospělé tak juvenilní populaci panuje široký konsensus tuzemských i zahraničních autorit o nezbytnosti vytvářet v tomto ohledu „ zony pozitivní deviace“ které by se pozitivně odlišovaly od průměrné situace.

Základním pojmem je zde „zona prostá drog- drug free zone“. Vzhledem k obecně společenskému charakteru lidské existence je vytváření těchto zon nejpotřebnější a nejprospěšnější zejména na pracovištích „drug-free workplace“ a ve školách „drug free school“.

Nejpokročilejší je v tomto pohledu situace ve Spojených státech amerických, kde s použitím finančních nástrojů nutí zákonodárce jednotlivé subjekty, aby takovéto zony vytvářely, udržovaly, kontrolovaly a rozšiřovaly, pokud se chtějí stát poživateli jakýchkoliv zdrojů z veřejné ruky. (Federální zákon o vytváření pracovišť prostých drog z roku 1988, Zákon státu Kalifornie o vytváření pracovišť prostých drog z roku 1990, a zejména Opatření k zavedení pracovišť prostých drog Ministerstva dopravy Spojených států z roku 1991).

V České republice je v zásadě vytvořen právní rámec pro vytváření, budování a rozšiřování Pracovišť prostých drog, při použití relevantních pasáží Zákona č. 140/1961 Sb., (dále Trestní zákon) zejména § 201 – Ohrožení pod vlivem návykové látky, a § 201a – Opilství, kdy zákonodárce výslovně předpokládá jejich aplikaci i na případy nealkoholových toxonů. K Trestnímu zákonu pak možno (nutno) použít i odpovídající pasáže Zákona č. 65/1965 (Zákoník práce), zejména § 135, odstavce 4, písmena e) a g). Pro účely vytváření Pracovišť a Škol bez drog upozorňují předkladatelé zejména na odstavec 5 , § 135 Zákoník práce, kde zákonodárce explicitně stanoví, že odstavce 1 až 4 se přiměřeně vztahují i na osoby, které se s vědomím zaměstnavatele zdržují v jeho prostorách (pracovištích).

V novém zákoně č. 262/2006 (Zákoník práce) řeší tyto situace podobným způsobem § 106, odstavec 4, písmena e) a i).

K citovaným právním normám přistupují dále odpovídající pasáže zákonů 95 a 96/ 2004, které požadavkem bezúhonnosti situaci ještě více zpřísňují, pokud by šlo o Pracoviště či Školy zdravotnické , či obecněji řečeno, působící v resortu Zdravotnictví.

Výchozí situace tedy vytváření „Školy bez drog“ jak vyžaduje, tak umožňuje. V tom spatřují předkladatelé nejen výzvu, ale i příležitost, realizací tohoto pilotního projektu shromáždit podklady pro možné rozšíření Školy bez drog na co největší počet škol, případně i dalších zařízení či institucí v Jihočeském kraji, ve formě „Zon bez drog“.

Všeobecný cíl projektu

V návaznosti na usnesení vlády ČR č. 13056 (Národní strategie protidrogové politiky pro období 2005-2009) a v souvislosti s Krajskou strategií, vyplývající z usnesení Zastupitelstva jihočeského kraje č. 498/2002- Strategie protidrogové politiky Jihočeského kraje, je nutno průběžně zpracovávat podklady pro kvalifikovaná rozhodnutí která umožní zpracovat a zapracovávat do Krajské strategie konkrétní postupy a kroky, zajišťující maximální podíl školy a rodiny

- jak v primární prevenci jevu drogových závislostí,

- tak pro zajištění nejvyššího možného stupně zmírnění nepříznivého dopadu (harm reduction)
- a to jak na cílové osoby, tak na jejich okolí a na společnost jako celek

Vypracování těchto podkladů proběhne formou aplikovaného výzkumu- empirické studie.

Uspořádání této studie je takové, aby její výsledky bylo možno vztáhnout nejen na zonu/zařízení/školu ve které proběhne, ale i na odpovídající podobné zony a subjekty v celém Jihočeském kraji.

Shromážděná data, vyslovené závěry a uspořádaná informace budou využity zejména ve specificky (tj. na školy, školní mládež, zaměstnance škol a rodiny žáků/studentů i zaměstnanců škol, okolí škol a prostorově související zony měst) zacílených preventivních programech.

Použitá metodika, tj. monitorování výskytu drog při vytváření Zony prosté drog , navíc umožní i kriticky vyhodnocovat přijatá a prováděná opatření, ve smyslu kvantifikace výskytu drog v čase, vytváření časových řad a definování existujících vývojových tendencí-trendů.

Specifické cíle projektu . (Materiál a metoda.)

Vycházejí z opatření č. 3 GP Podpora protidrogové politiky, Jihočeského kraje, zejména částky 4, tj. realizace lokálních výzkumných studií.

Specifickými cíli projektu jsou zejména:

- Kvantifikace výskytu detegovatelných drog ve sledovaném prostoru v čase, formou stanovení metodou „ suché chemie“, s použitím aerosolové sady pro detekci omamných a psychotropních látek MISTRAL G2-mini.

Detegovány byly látky

- . konopné látky- cannabinoidy (marihuana, hašíš)
- . heroin
- . aminy (methamfetamin, pervitin)
- . jiné aminy („ extáze“)
- . kokain (kokain případně tzv. „ crack“).

Výsledky měření:

V hodnoceném objektu předmětné školy bylo provedeno v souladu s harmonogramem celkem 16 měření. Při každém z těchto měření bylo provedeno 5 až 6 stanovení, a sice při 11 měřeních vždy 6 stanovení, a při 5 měřeních 5 stanovení. Při všech stanoveních byly provedeny potřebné úkony na detekci všech 5 látek (viz výše).

Výsledky všech stanovení a tedy celého souboru měření, na všechny detegované látky, jsou v objektu předmětné školy negativní. V objektu tedy během trvání celého projektu nebyla zjištěna přítomnost sledovaných látek.

- Vytvoření časové řady nashromážděných dat, ve vztahu k části školního roku (konec a začátek) a ve vztahu k části školního týdne (počátek-pondělí, konec-pátek)

Vzhledem k výsledkům měření, viz výše, je časová řada souborem negativních výsledků měření (viz příloha 1).

- Vytipování risikových/kritických míst v bezprostředním okolí sledovaného prostoru, s využitím digitalisované mapy města Č. Budějovice

Ve spolupráci s Policií ČR, městskou Policií České budějovice a vedením školy bylo vytipováno risikové místo, viz obrázek č. 1. Jde o okolí, zejména lavičky, v blízkosti fontány/jezírka v parku „ Na sadech“.

Popis aktivit projektu.(Materiál a Methoda, pokračování.)

V součinnosti s vedením školy byla vytipována jedna třída, ve které probíhalo monitorování/stanovování drog .. Z pracovních stolů („ školních lavic“ a stolu/katedry) jsou snímány vzorky mikročástic povrchu, a to tak, že celkem bude provedeno minimálně 8 stanovování ve 4. čtvrtletí školního roku 2006/2007, tj. duben-červen 2007, a 8 stanovení v 1. čtvrtletí školního roku 2007/2008, tj. září-listopad 2007 .

Sejmuté vzorky mikročástic povrchu byly podrobeny standardní analytické proceduře dle pokynů a metodiky dodavatele (Medivet international s.r.o., zastupující subjekt ORADATA s.r.o., Kozojedská 19, 100 00 Praha 10), výsledky byly zaznamenány do protokolu. (Viz příloha 1.)

Po provedení všech měření budou výsledky vyhodnoceny, kvantifikovány a zpracovány i tabelárně-formou přehledné synoptické tabulky. (Viz příloha 1, stav ku dni 15. listopadu 2007).

Poté bylo provedeno porovnání výsledků mezi jednotlivými obdobími školního roku (počátek x zakončení) a mezi jednotlivými částmi pracovního/školního týdne (počátek týdne x konec týdne).

Toto zvolené uspořádání umožnilo vyslovit kvalifikovaný odhad, zda ke kontaminaci a tedy k předpokládané konzumaci dochází v určitých prostorových a časových závislostech/zákonitostech. Výsledkem je závěr, že sledovaný/hodnocený objekt a prostor, tedy „ zona“ je drog prostá ve všech hodnocených ročních a týdenních sekvencích.

Společně s vedením školy a studenty předmětné třídy jsou vytipovány lokality v bezprostředním okolí sledovaného prostoru (třídy-školy) potenciálně kritické/ risikové, zejména co do výskytu závadových osob/ dealerů. (viz Obrázek 1 a 2). Měření v kritických místech (kritické risikové lokalitě) byla prováděna v časech určených/doporučených Státním hydrometeorologickým ústavem v Č.

Budějovicích, na základě telefonické výzvy na mobilní telefon pracovníka zodpovědného v předmětném projektu za dodržování zásad GCP (Good Clinical practice) a SOP (Standard Operating Procedures). Jako vhodný čas se považuje čas, na který předpovídá tento ústav nejnižší relativní vlhkost vzduchu. Výsledky monitorování/stanovování drog a výsledky vytipování kritických/risikových míst budou presentovány formou veřejného slyšení (hearing) pod vedením a za koordinace Oddělení preventivních a humanitních činností Odboru zdravotnictví a sociálních věcí Krajského úřadu Jihočeského kraje. Z tohoto slyšení je pořízen zápis.

Výsledky monitorování/ stanovování drog, výsledky vytipování kritických/risikových míst a zápis ze slyšení/hearingu jsou třemi zdroji (a de facto i třemi součástmi) této Závěrečné zprávy o realizaci projektu.

Přípravenost projektu k realizaci a jeho současný stav. (Výsledky).

Projekt byl včasně a řádně připraven k realizaci. První měření byla provedena dne 2. května 2007. Předkladatel má ve své organizační části Pracoviště klinické farmakologie, která byla vlastním výkonným článkem projektu, k dispozici potřebné vybavení technické i personální vybavení. Toto pracoviště již počátkem roku 2007, s kladným výsledkem kontaktovalo vedení školy, ve které poté stanovování probíhala. Dále včasně kontaktovalo, též s kladným výsledkem, dodavatele technického vybavení . Součinnost těchto subjektů byla a je i nadále plně zajištěna. Pracovníci předkladatele (doc. MUDr Petr Petr, Ph.D ., Mgr. Hana Kalová, RFA, Brigita Kratochvílová, RVS, MUDr Hana Dvořáková) spolu s jimi vedenými absolventy, diplomanty a postgraduálními studenty jihočeských vysokých škol (Bc. Michaela Adlerová, Bc. Veronika Chmelařová, Mgr. Alena Zdražilová) a zkušenými pracovníky resortu Zdravotnictví a sociálních věcí Krajského úřadu Jihočeského kraje se již dlouhodobě podílejí na řešení této problematiky, a to jak rozsáhlou publikační prací, tak prováděním aplikovaného výzkumu (Projekty HEALTHINDRUGS a HEALTHREGIO v roce 2006)

Výsledky.

Ku dni 15. listopadu t.r. mají řešitelé k dispozici výsledky 16 měření v objektu, provedených ve druhém pololetí školního roku 2006/2007 a v 1. pololetí školního roku 2007/2008. 1 měření (na 5 objektech) bylo provedeno v kritickém místě (fontána v parku Na sadech, Č. Budějovice) . Všechna měření v objektu školy jsou negativní. Při měření v kritickém místě, je z 5 šetřených objektů (laviček) nález na 2 objektech negativních, 2 objekty jsou pozitivní na kanabinoidy, a 1 objekt je pozitivní na metamfetamin.

Předpoklady a rizika realizace projektu

Vzhledem k vysokému stupni připravenosti projektu (viz výše) a nashromážděné odborné publikační podpoře

(Petr a spol.: Jde to bez drog, Závislosti a my, září 2004, str. 7-10, ISSN 1213-8584,

Petr a spol.: Jde to tedy bez drog, Závislosti a my, únor 2005, str. 11-14, ISSN 1213-8584,

Petr a spol.: Prolegomena ke klinické farmakologii drogových závislostí, 2005, ISBN 80-86708-06-3

Petr a spol.. Prolegomena ke klinické farmakologii drogových závislostí, 2. rozšířené vydání, 2007, ISBN 80-86708-31-4)

existovaly všechny předpoklady pro úspěšnou realizaci a včasné a úspěšné dokončení projektu .

Rizika nutno spatřovat především v možné technické závadě či havarijní situaci v místě vlastních stanovování, zejména vlastního sběru materiálu. Pokud by tato havarijní situace postihla sledovanou třídu předmětné školy, bude situace řešena přesunem aktivit do jiné, prostorově nejbližší možné, třídy. Pokud by havarijní situace postihla celou předmětnou školu, bude situace řešena přesunem aktivit do jiné, prostorově nejbližší, možné školy.

Tyto možné risikové situace během řešení úkolu / realizace projektu nenastaly.

Vazba projektu na jiný předkládaný projekt.

Tento projekt vhodným způsobem navazuje na právě dokončené projekty Healthregio (Interreg III A Česká republika-Rakousko) a Healthindrugs, řešené předkladatelem ve spolupráci s Jihočeskými vysokými školami.

Partneři projektu.

Partnerem projektu je předmětná škola, tj.

Soukromá vyšší odborná škola a obchodní akademie s.r.o., Pražská třída 1813/3, 370 01 České Budějovice

a dodavatel technologií,

Medivet international s.r.o./ Oradata s.r.o., Kozojedská 19, 100 00Praha 10.

Partneři se zúčastní jednak pasivní formou, tj. umožněním přístupu do svých prostor a ke svým informacím/datům, jednal aktivní formou, tj. účastí na slyšení / hearingu

Popis časové realizace .

Datum zahájení

17.4. 2007

Název etapy

Etapa 1.

Sběr dat ve 4. čtvrtletí běžného školního školního roku

(tj. od zahájení projektu do 30.6. 2007)

Monitorovací ukazatel: Počet uskutečněných stanovení/měření, v počtu minimálně 8 (slovy osm)

Splněno, monitorovací ukazatel překročen, provedeno 9 měření.

Etapa 2.

- Průběžné vyhodnocení výsledků Etapy 1., a

- Vytipování kritických/risikových míst v bezprostředním prostorovém okolí předmětné školy

Červenec-srpen 2007

Monitorovací ukazatel: grafické zpracování s použitím digitalisované mapy města Č. Budějovice v počtu 1 (slovy jedno)

Splněno, monitorovací ukazatel naplněn, viz obrázek 1. (příloha 2)

Etapa 3.

Sběr dat v 1. čtvrtletí běžného školního roku, tj. 1. září 2007 do listopadu 2007.

Monitorovací ukazatel: Počet uskutečněných stanovení měření minimálně v počtu 8 (slovy osm)

Splněno, monitorovací ukazatel naplněn s použitím rezervy vzniklé překročením monitorovacího ukazatele z etapy 1. Kumulativně předloženo 1 + 7, tj. 8 měření.

Etapa 4.

Slyšení hearing a vypracování závěrečné zprávy

Monitorovací ukazatel: Uskutečnění slyšení /hearingu v počtu 1 (jedno)

Splněno, monitorovací ukazatel naplněn, veřejné slyšení/hearing dne 14. listopadu 2007, v prostorách Presscentra Jihočeského kraje, U zimního stadionu 2, 370 01 České Budějovice.

Závěrečná zpráva 1 (jedna) současně realizační výstup celého projektu.

Splněno, monitorovací ukazatel naplněn. Závěrečná zpráva předložena in extenso.

V případě, že by projekt nebyl podpořen z prostředků Jihočeského kraje, by:

1. projekt pokračoval dle plánu
2. se prodloužila doba realizace
3. projekt pokračoval v omezené míře
4. projekt nebyl realizován

Popis pokračování aktivit po skončení této podpory

Po skončení činností podporovaných příspěvkem na realizaci tohoto projektu ze strany poskytovatele předpokládáme

- další výzkumnou a publikační činnost předkladatele k dané problematice
- pokračování projektu Škola bez drog v partnerské organizaci Soukromá vyšší odborná škola a obchodní akademie, Pražská 3, 370 01 České Budějovice
- zapojení dalších škol a dalších institucí do podobných projektů „Zona bez drog“.

Popis přidané hodnoty projektu, v čem je inovativní.

Pokud je předkladateli známo, dosavadní projekty, na kterých se i sám částečně podílel, jsou založeny na vyšetřování biologického materiálu (moč, sliny, pot případně krev) od fyzických osob.

To má nemalá úskalí technická, etická, estetická a v neposlední řadě i právní.

Předkladatel navrhuje použít techniku sběru mikročástic z povrchu předmětů a zařízení ve vlastnictví právnické osoby- školy, a prokazovat přítomnost či nepřítomnost drog metodou suché chemie.

Tímto navrhovaným postupem všechny případné problémy ve vztahu/vztazích ke konkrétním fyzickým osobám nemohou vůbec nastat.

Přitom je zcela zajištěna průkaznost/validita závěrů o tom, zda sledovaná zona je či není drog prostá.

V tom spatřuje předkladatel hlavního přidanou hodnotu navrhovaného projektu a jeho inovativní charakter.

Závěr.

Ku dni 15. listopadu 2007 uzavíráme, že šetřený objekt je drog prostý, jde o drug-free zone.

Vytipované kritické místo je skutečně místem výskytu drog, kde dochází k manipulaci s drogami, a to prokazatelně s kanabinoidy a metamfetaminem.

Při řešení úkolu/ realizaci projektu jsme docílili plné součinnosti řešitelů projektu (Nemocnice České Budějovice a.s.), šetřené školy (Obchodní akademie a Vyšší odborná škola, Mariánské náměstí, 370 01 České Budějovice), studentů této školy, Policie České republiky, Městské policie České Budějovice, Českého hydrometeorologického ústavu České Budějovice a firmy ORADATA Praha.

Zvolený postup vedl ke zjištění, že zona prostá drog ve formě Školy bez drog může být v konkrétních podmínkách Jihočeského kraje docílena.

Datum	katedra	řada 1	řada 2	řada 3	řada 4	náhodný	Pozn.	Přítomni			
2.5.		0	0	0	0	0	Neproveden	Kalová	Pavlica	Petr	
9.5.		0	0	0	0	0	0 ředitelna	Kalová	Petr	Strnadová	
17.5.		0	0	0	0	0	Neproveden	Hinterholzová	Kalová	Petr	
24.5.		0	0	0	0	0	Neproveden	Kalová	Kratochvílová	Strnad	
4.6.		0	0	0	0	0	0 dveře/klika	Hinterholzová	Kalová	Kratochvílová	Pavlica
11.6.		0	0	0	0	0	Neproveden	Hinterholzová	Kalová	Kratochvílová	
15.6.		0	0	0	0	0	0 WC/M/F	Hinterholzová	Kalová	Pavlica	Petr
26.6.		0	0	0	0	0	Neproveden	Hinterholzová	Kalová	Kratochvílová	Petr
28.6.		0	0	0	0	0	0 šatna	Kalová	Kratochvílová	Petr	
21.9.		0	0	0	0	0	0 dveře/klika	Kalová	Kratochvílová	Strnad	Strnadová
4.10.		0	0	0	0	0	0 šatna	Kalová	Kratochvílová	Petr	Strnad
16.10.		0	0	0	0	0	0 šatna	Kalová	Kratochvílová	Strnadová	UCPČR
24.10.		0	0	0	0	0	0 dveře/klika	Kalová	Kratochvílová		
29.10.		0	0	0	0	0	0 WC/M/F	Kalová	Kratochvílová		
30.10.		0	0	0	0	0	0 dveře/klika	Kalová	Újhelyiová		
31.října		0	0	0	0	0	0 šatna	Kalová	Kratochvílová	Újhelyiová	UCPČR UCPČR

Pozn: UCPČR= příslušník PČR bez udání identity (under cover)
či identitou změněnou

Risiková místa	Lavička 1	Lavička 2	Lavička 3	Lavička 4	Lavička 5	Kalová	Kratochvílová	1.Policista	under cover
20.9.	0	0	THC +	THC+	MA+			2.Policista	under cover

PŘÍLOHA 1

Krizová místa v okolí VŠAES – fontány v parku Na sadech

Vysoká škola technická a ekonomická v Českých Budějovicích

